https://doi.org/10.32849/2409-9201.2026.26.18

УДК 342.9:347.2 UDC

ПУБЛІЧНИЙ ІНТЕРЕС КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Світлана СЕМІНОГ

кандидат юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України (Київ)

PUBLIC INTEREST THROUGH THE LENS OF HUMAN RIGHTS: PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION

Svitlana SEMINOH

Candidate of Law Sciences (Ph. D.), Senior Researcher, Leading researcher

Academician F.H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of the NALS of Ukraine (Kyiv)

https://orcid.org/0000-0002-8464-1010

Стаття присвячена комплексному аналізу принципів реалізації публічного інтересу та його практичного значення крізь призму прав людини.

У статті розглянуто сучасні теоретико-методологічні підходи до визначення публічного інтересу, його соціальне та правове значення, а також взаємозв'яок із захистом прав і свобод людини. Такий підхід дозволяє оцінювати ефективність державних та суспільних дій у контексті забезпечення фундаментальних прав людини та балансу інтересів.

Важливим аспектом дослідження є також визначення ролі публічного інтересу в умовах сучасних соціально-правових трансформацій. Особливого значення набуває прозорість діяльності державних органів, відкритість у прийнятті рішень та залучення громадськості до процесів формування політики. Це сприяє підвищенню довіри до інституцій влади та забезпечує більш ефективне врахування потреб суспільства. Водночас важливо забезпечувати недопущення зловживань публічним інтересом як підставою для обмеження прав людини. Саме тому необхідним є чітке нормативне закріплення механізмів контролю та відповідальності у цій

The article is devoted to a comprehensive analysis of the principles of implementing public interest and its practical significance through the prism of human rights. The study examines modern theoretical and methodological approaches to defining public interest, its social and legal significance, as well as its relationship with the protection of human rights and freedoms. This approach makes it possible to assess the effectiveness of state and societal actions in the context of ensuring fundamental human rights and balancing interests.

An important aspect of the research is also the determination of the role of public interest in the context of modern socio-legal transformations. Particular importance is attached to the transparency of public authorities' activities, openness in decision-making, and the involvement of the public in policy-making processes. This contributes to increasing trust in public institutions and ensures more effective consideration of societal needs. At the same time, it is important to prevent the abuse of public interest as a basis for restricting human rights. Therefore, it is necessary to clearly define regulatory mechanisms of control and accountability in this area.

сфері.

Доведено, що реалізація публічного інтересу неможлива без врахування принципів, пов'язаних із захистом прав людини, а також без забезпечення балансу між суспільними та приватними інтересами. Цей висновок підкреслює необхідність системного підходу до визначення меж і форм дій у сфері публічного інтересу, який би забезпечував гармонізацію суспільних потреб і прав людини.

Визначено, що для практичної реалізації публічного інтересу ключове значення мають чітко окреслені принципи, які виступають орієнтирами у діяльності державних органів та інших суб'єктів: принцип верховенства права та законності, принцип легітимної цілі публічного інтересу, принцип балансу та справедливості.

Запропоновано у контексті системного застосування цих принципів забезпечувати їх послідовне та гармонійне втілення у практиці, створюючи ефективний механізм реалізації публічного інтересу, враховуючи його узгодженість із захистом прав людини.

Ключові слова: приватноправові засади, права людини, верховенство права, інтереси суспільства і держави, публічний і приватний інтерес, приватне і публічне право, обмеження у цивільному праві, принципи реалізації, правове регулювання, забезпечення права

It has been proven that the implementation of public interest is impossible without taking into account the principles related to the protection of human rights, as well as without ensuring a balance between public and private interests. This conclusion emphasizes the need for a systematic approach to defining the limits and forms of actions in the field of public interest, which would ensure the harmonization of societal needs and human rights.

It is determined that for the practical implementation of public interest, clearly defined principles are of key importance, serving as guidelines for the activities of public authorities and other entities, in particular: the principle of the rule of law and legality, the principle of the legitimate aim of public interest, and the principle of balance and fairness.

It is proposed that, within the framework of the systematic application of these principles, their consistent and harmonious implementation in practice should be ensured, forming an effective mechanism for the realization of public interest while taking into account its alignment with the protection of human rights.

Keywords: private law foundations, human rights, interests of society and the state, public and private interest, private and public law, limitations in civil law, principles of implementation, legal regulation, ensuring right

Актуальність теми дослідження. У сучасній правовій доктрині поняття публічного інтересу набуває дедалі більшого значення як підстава для формування та реалізації державної політики, а також як аргумент для втручання у сферу прав і свобод людини.

Особливої актуальності набуває проблема у контексті забезпечення прав людини, оскільки саме посилання на публічний інтерес нерідко використовується для обґрунтування обмежень прав і свобод. У зв'язку із цим важливим є дослідження публічного інтересу через призму прав людини, зокрема з урахуванням підходів, сформованих у практиці Європейського суду з прав людини, який виробив критерії допустимості втручання держави у права особи.

Таким чином, актуалізується потреба у комплексному теоретико-правовому осмисленні публічного інтересу з урахуванням прав людини як основного підходу до його розуміння. У цьому контексті важливим є визначення та систематизація принципів реалізації публічного інтересу, а також з'ясування їх змісту і ролі у механізмі забезпечення та обмеження прав і

свобод людини. Такий підхід дає змогу чіткіше окреслити межі допустимого втручання держави, узгодженого з міжнародними правовими стандартами, а також забезпечити баланс між приватними та суспільними інтересами.

Аналіз досліджень цієї проблеми показує, що підходи до визначення правової природи публічного інтересу можна розглядати як глобальну міжгалузеву проблему правової науки, оскільки законодавство не надає чіткого визначення цієї категорії в суто правовому контексті. Попри це, науковці протягом десятиліть приділяють проблемі публічного інтересу постійне та багатогранне дослідження, що підкреслює її актуальність і важливість для розвитку сучасного правового дискурсу. Зокрема, питання інтересу під різними кутами дослідження розглядалися у працях Р. Ієринга, Д. Мейєра, А. Тона, Г. Шершеневича. Категорію публічного інтересу досліджували В. Авер'янов, Ю. Заіка, О. Подцерковний, В. Галунько, І. Берестова, Т. Попович.

Метою статті є теоретико-правове обґрунтування публічного інтересу крізь призму прав людини та визначення принципів його реалізації щодо забезпечення і допустимого обмеження прав і свобод людини.

Результати та обговорення. У сучасній правовій науці категорія публічного інтересу належить до числа складних та багатовимірних правових феноменів, що не мають однозначного нормативного визначення та характеризуються значною варіативністю наукових підходів до її розуміння. Відсутність уніфікованого тлумачення зумовлює необхідність звернення до доктринальних джерел, у межах яких публічний інтерес розглядається як інтегративна категорія, що відображає узагальнені потреби суспільства, визнані та гарантовані державою.

Водночас у контексті забезпечення прав людини публічний інтерес набуває особливого значення, оскільки виступає не лише як орієнтир публічної політики, але й як правове обґрунтування допустимості втручання держави у сферу індивідуальної свободи. Така подвійна природа зумовлює необхідність його аналізу крізь призму прав людини, де ключового значення набуває питання співвідношення публічного інтересу та прав і свобод особи.

У цьому аспекті важливим є врахування підходів, сформованих у практиці Європейського суду з прав людини, відповідно до яких втручання держави у права людини може вважатися виправданим лише за умови його здійснення на підставі закону, переслідування легітимної мети та дотримання принципу пропорційності. Саме через ці критерії публічний інтерес набуває конкретного змісту та функціонального навантаження у механізмі реалізації прав людини.

З огляду на це, подальший аналіз доцільно зосередити на визначенні змісту публічного інтересу та виокремленні принципів його реалізації, що дозволяють забезпечити баланс між приватними та суспільними інтересами у правовій системі.

Інтерес можна розглядати як зв'язок між об'єктивними законами суспільного розвитку та діями людей. Він проявляється у формі диспозиційних відносин, тобто структурованих взаємозв'язків, певних соціальних позицій або спрямованої поведінки.

Інтереси формуються як на рівні держави, так і у процесі суспільних відносин. Основна роль інтересу полягає у взаємодії суб'єктів, визначенні пріоритетів і спрямуванні дій як окремих людей так і колективного середовища. При цьому інтерес завжди має дуальну природу. З одного боку, це приватний інтерес, що відображає особисті потреби людини і насамперед захист її прав, забезпечення свободи та індивідуального розвитку. З іншого боку, це суспільний інтерес, орієнтований на задоволення потреб суспільства, на підтримку колективного блага та реалізацію спільних цілей.

Незважаючи на те, що публічний інтерес широко використовується у наукових дискусіях і нормативних документах, він не має чіткого визначення, універсальних критеріїв його змісту, меж застосування чи сутнісних ознак у нормативних актах України. Водночас відсутність законодавчого визначення залишає простір для дискусій щодо публічного інтересу. Ця категорія активно обговорюється у наукових дослідженнях і теоретичних працях.

Варто звернути увагу, що з позиції тлумачення практики Верховного Суду поняття «суспільний інтерес» супроводжується уточненням у дужках як «публічний інтерес», що свідчить про тенденцію до їх ототожнення та використання як близьких за змістом категорій. Ян Берназюк визначає, що суспільний (публічний) інтерес є оціночним поняттям, що охоплює широке і водночас чітко не визначене коло законних та таких, що ґрунтуються на моральних засадах, інтересів, які складають певну сукупність приватних інтересів або важливі для значної кількості фізичних і юридичних осіб потреби, та відповідно до законодавчо встановленої компетенції забезпечуються суб'єктами владних повноважень (суб'єктами публічної адміністрації) [1].

На думку В. В. Галунька, поняття публічного інтересу за своєю правовою природою належить до сфери публічного права, яке насамперед, пов'язане з реалізацією публічної влади. Публічний інтерес – це важливі для значної кількості фізичних та юридичних осіб потреби, які відповідно до законодавчо встановленої компетенції забезпечуються публічною адміністрацією [2, с.181].

У цьому контексті вчений розглядає публічний інтерес як такий, що реалізується через механізми публічного управління, де саме органи влади виступають основними суб'єктами його забезпечення. Такий підхід дозволяє розглядати публічний інтерес як реальний інструмент впливу держави на приватні інтереси.

Слід погодитися з позицією І. Берестової щодо існування тонкої, динамічної та значною мірою суб'єктивної межі між приватними і публічними інтересами, яка в сучасних умовах зазнає постійних трансформацій. Тенденція до їх зближення не означає повного злиття, оскільки зазначені інтереси нерідко мають різновекторний характер і спрямовані на досягнення відмінних за своєю сутністю цілей [3, с. 24].

Такий різновекторний характер приватних і публічних інтересів створює особливі виклики для правового регулювання. Цілі, що визначають прагнення особи і суспільства, часто діють у різних напрямках, що робить неможливим їх поєднання. Саме через цю динамічну полярність виникає потреба у встановленні чітких меж щодо обмежувальних заходів державного втручання у сферу приватного права та застосування системи принципів, які б забезпечували збалансоване врахування як публічних, так і приватних інтересів у сфері цивільного права.

Погоджуємося з позицією А. Є. Кубко, який звертає увагу, що застосування державою обмежувальних заходів і заходів державного втручання в цивільно-правові відносини має здійснюватися у відповідності з визначеними межами і згідно із системою принципів. Здійснення владно-публічного впливу на сферу цивільних правовідносин має проводитись вкрай обережно і лише за об'єктивної необхідності. Такий вплив за допомогою імперативних регуляторів повинен ґрунтуватись на чіткій науково-методологічній основі [4, с. 171].

З огляду на наведене слід звернути увагу, що забезпечення прав і свобод людини та громадянина в Україні визначено як пріоритетне завдання, закріплене в Конституції України [5]. Разом із положеннями сучасного цивільного права це створює правову основу, в межах якої проявляється взаємодія приватних і публічних інтересів, а також формуються умови для їх збалансованого узгодження. Конституційне та цивільно-правове регулювання виступають механізмами гарантування прав людини, одночасно визначаючи межі допустимого втручання держави у приватну сферу.

Одним із базових у цьому контексті є принцип верховенства права і законності відповідно до статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) згідно з принципом правомірних очікувань (legitimate expectations) [6]. Поняття публічного інтересу знайшло своє відображення у положеннях цієї Конвенції, однак її норми не містять чіткого визначення сутності цієї категорії. Відсутність нормативної конкретизації зумовлює те, що держави-учасниці Конвенції на національному рівні самостійно формують підходи до розуміння змісту публічного інтересу, визначаючи його межі та основні ознаки.

Теоретичне закріплення принципу забезпечення рівності прав набуває реального змісту через практичну інтерпретацію та застосування його норм, що відображено у практиці Європейського суду з прав людини.

Щодо верховенства права і законності у практиці ЄСПЛ. Рішення у справі «Кривіцька та Кривіцький проти України» наголошує, що вислів «згідно із законом» звертається до якості такого закону. Зокрема, положення закону мають бути достатньо чіткими у своїх термінах, а також закон має передбачати засоби юридичного захисту проти свавільного застосування. Крім того, втручання у право заявника на повагу до його житла має бути не лише законним, але й «необхідним у демократичному суспільстві». Інакше кажучи, воно має відповідати «нагальній суспільній необхідності», зокрема бути співмірним із переслідуваною законною метою. Втручання держави є порушенням статті 8 Конвенції, якщо воно не переслідує законну мету, одну чи декілька, що перелічені у пункті 2 статті 8, не здійснюється «згідно із законом» та не може розглядатись як «необхідне в демократичному суспільстві» [7].

Рішення у справі «Джеймс та інші проти Сполученого Королівства» від 21 лютого 1986 року визначає, що завдяки безпосередньому знанню суспільства та його потреб національні органи влади мають у принципі кращі, ніж міжнародний суд, можливості для оцінки того, що відповідає «суспільним інтересам».

Отже, створена Конвенцією та практикою ЄСПЛ система захисту покладає саме на національні органи влади обов'язок початкової оцінки як існування проблеми суспільного значення, яка виправдовує заходи позбавлення права власності, так і проблеми необхідності заходів з усунення несправедливості.

Принцип верховенства права є одним із фундаментальних засадничих принципів сучасної правової системи, який визначає характер взаємодії держави, суспільства та людини. Його сутність полягає у визнанні права як найвищої соціальної цінності, що має пріоритет над державною владою та виступає критерієм легітимності її діяльності. У цьому контексті право розглядається не лише як сукупність нормативно-правових актів, але і як система базових цінностей, що ґрунтується на ідеях справедливості, свободи, рівності та поваги до людської гідності.

Принцип законності конкретизує та інституціоналізує положення верховенства права, надаючи їм чіткої нормативної визначеності. Цей принцип виконує функціональну та процедурну роль. Він забезпечує впорядкованість суспільних відносин, стабільність правового регулювання та передбачуваність поведінки суб'єктів права, оскільки саме через дотримання законів досягається практичне втілення правових приписів і забезпечується ефективність правової системи в цілому.

У взаємозв'язку ці принципи формують цілісну основу правопорядку, спрямовану на утвердження прав і свобод людини, забезпечення публічного інтересу та обмеження свавілля державної влади.

Розглянутий вище принцип зумовлює формування наступного, що деталізує його практичну реалізацію. Це принцип легітимної цілі публічного інтересу або допустимого обмеження прав людини. Суть цього принципу полягає у тому, що органи публічної влади зобов'язані чітко обґрунтувати необхідність втручання держави у приватне життя у випадках, коли постає питання про допустимість обмеження прав і свобод людини в інтересах національної безпеки, громадського порядку, охорони здоров'я чи захисту прав інших осіб.

Щодо підстав втручання держави у майнове право особи у практиці ЄСПЛ. Рішення у справі «Фонд «Батьківська турбота» проти України» від 09.10.2018 наголошує, що стаття 1 Першого протоколу до Конвенції містить три чіткі норми: перша норма, викладена у першому реченні першого абзацу, носить загальний характер і проголошує принцип мирного володіння майном; друга норма, що міститься в другому реченні першого абзацу, стосується позбавлення власності і підпорядковує його певним умовам; третя норма, закріплена в другому абзаці, передбачає, що держави мають право, серед іншого, контролювати користування власністю відповідно до загальних інтересів. Однак ці норми не є

непов'язаними: друга і третя норми стосуються конкретних випадків втручання у право на мирне володіння майном і тому повинні тлумачитися у контексті принципу, закріпленого першою нормою [9].

Інструментом обмеження права власності у публічних інтересах виступає відчуження земельних ділянок у зв'язку з суспільною необхідністю. У таких випадках обмеження майнових прав продиктовано специфічним характером земельних ділянок як об'єктів та суспільним інтересом. Використання земельних ділянок в публічних інтересах є доцільним, а в ряді випадків необхідним, оскільки задоволення певних публічних інтересів вимагає використання державою саме таких майнових цінностей. Мова йде, наприклад, про необхідність використання земельних ділянок для розміщення на ній об'єктів соціальної транспортної інфраструктури тощо. Правові важелі, які надані державі в даних суспільних відносинах, відповідають природі соціальної функції таких об'єктів зовнішнього світу. На цій підставі зазначені юридичні засоби мають розглядатися як такі, що узгоджуються із наведеним принципом застосування механізму реалізації публічних інтересів у цивільному праві [4, с. 172].

Поряд із відчуженням земельних ділянок як інструментом обмеження права власності у публічних інтересах, в Україні застосовується й інший – це примусове відчуження майна за змістом частини 1 статті 1 Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» (далі – Закон № 4765-VI) [10] передбачає позбавлення власника права власності на індивідуально визначене майно, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану за умови наступного відшкодування його вартості.

При визначених обставинах необхідного балансу не вдасться досягти, якщо на відповідну особу покладається індивідуальний та надмірний тягар, оскільки це призводить до порушення її прав та законних інтересів. Такий підхід суперечить засадам справедливості та пропорційності. Обмеження має бути законним, пропорційним, передбачати дотримання «справедливого балансу» між вимогами публічного інтересу суспільства та вимогами захисту основоположних прав людини, зокрема, щодо сплати відповідної грошової компенсації за вилучене майно. Лише за таких умов реалізація відповідного принципу забезпечує належний захист прав і свобод людини.

На підставі викладеного, логічним є обґрунтування наступного принципу забезпечення справедливого балансу між публічними та приватними інтересами, зміст якого передбачає не лише формальне закріплення рівності у законодавстві, але й створення ефективних механізмів її практичного забезпечення, що унеможливлюють необґрунтованої переваги публічного інтересу над правами окремої особи.

Щодо справедливого балансу у практиці ЄСПЛ. Рішення «East/West Alliance Limited» від 23 січня 2014 року проти України» визначає, що будь-яке втручання державного органу у право на мирне володіння майном повинно забезпечити «справедливий баланс» між загальним інтересом суспільства та вимогами захисту основоположних прав конкретної особи. Необхідність досягнення такого балансу відображена в цілому в структурі статті 1 Першого протоколу [11].

Водночас імплементація підходів ЄСПЛ у національне правове регулювання реалізації публічного інтересу не є позбавленою дискусійності, що особливо проявляється на практиці примусового відчуження майна в умовах особливих правових режимів.

Відчуження індивідуально визначеного майна регулюється не лише на рівні Закону №4765-VI, але й іншими нормативно-правовими актами, зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України № 988 від 31 жовтня 2012 року «Деякі питання здійснення повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» [12], наказами Міністерства оборони України, які конкретизують порядок та процедуру його здійснення.

Згідно з положеннями зазначених нормативно-правових актів спеціально уповноважені органи приймають рішення, здійснюють підготовку необхідних документів та відчужують індивідуально визначене майно [10].

Виплата повної компенсації здійснюється у порядку черговості за наявності відповідних коштів: у наступному бюджетному періоді після скасування правового режиму надзвичайного стану або протягом п'яти наступних бюджетних періодів після припинення воєнного стану закон [10, 12].

Розглянемо випадок примусового вилучення майна на прикладі рішення Господарського суду міста Києва від 17.02.2025 року (Справа № 925/963/24), яким було підтверджено примусове відчуження майна позивача, якого було примусово позбавлено майна. Відповідно до рішення, автомобіль «HONDA CR-V» був вилучений на користь Черкаської районної військової адміністрації за процедурою реквізиції в умовах воєнного стану.

Суд мотивував своє рішення такими обставинами: «Вилучення транспортного засобу у позивача є процедурою реквізиції в умовах воєнного стану відповідно до закону з наступною повною компенсацією вартості майна. Визначення такої вартості здійснюється не в момент вилучення майна, а тому відсутність даних про його вартість під час вилучення не є порушенням процедури вилучення.

Закон № 4765-VI не покладає на орган державної влади та/або військового командування обов'язку повідомляти власника про дату та час розгляду питання щодо вилучення майна.

Примусове відчуження або вилучення майна у зв'язку із запровадженням та виконанням заходів правового режиму воєнного стану здійснюється за рішенням військового командування, погодженим відповідно з органом військового управління, визначеним Міністерством оборони України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, районною, Київською чи Севастопольською міською державною адміністрацією або виконавчим органом відповідної місцевої ради (ч. 1 ст. 4 Закону № 4765-VI).

Виплата повної компенсації здійснюється органами, що прийняли рішення про примусове відчуження майна, у порядку черговості оформлення висновків за рахунок і в межах коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати наступної повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного стану (пункт 7 Порядку)» [13].

Аналіз наведеного судового рішення демонструє, що формальна відповідність процедурним нормам Закону № 4765-VI не завжди гарантує захист прав власників майна. Як показано на прикладі вилучення автомобіля «HONDA CR-V» рішення щодо примусового відчуження приймаються без обов'язкового повідомлення власника про дату та час розгляду, а компенсація вартості майна відкладається на майбутній час, що фактично позбавляє особу можливості своєчасно та повноцінно відшкодувати завдані збитки. У результаті втрачається реальна вартість майна через інфляцію, можливий неотриманий дохід від його використання та інші економічні втрати.

Наведений приклад примусового відчуження майна зумовлений необхідністю забезпечення суспільного інтересу, що проявляється у потребі оперативного реагування держави на загрози в умовах надзвичайного чи воєнного стану та задоволення нагальних суспільних потреб. Водночас власник майна фактично втрачає кошти та реальну економічну користь від свого майна.

Тож реалізація зазначених заходів актуалізує проблему дотримання принципу пропорційності та забезпечення справедливого балансу між суспільним інтересом держави та вимогами захисту основоположних прав конкретної особи.

Висновок. Публічні інтереси реалізуються із застосуванням з боку держави владно-імперативних правових засобів впливу на учасників цивільних правовідносин. Ці засоби виступають у формі обмежень або державного втручання у приватні відносини.

Крім того, такий підхід ставить під сумнів ефективність правового механізму примусового відчуження майна. Доступ до своєчасного захисту прав власності, справедливої компенсації та участі у процедурі прийняття рішень виявляється обмеженим, а формальна законність процедур не компенсує реальної втрати майна та контролю над ним.

На підставі наведеного практичного досвіду слід зазначити, що в Україні принципи реалізації публічного інтересу не забезпечуються належним чином. Зокрема у процесі втручання у право власності допускаються порушення прав фізичної або юридичної особи, що проявляється у відсутності належної та своєчасної компенсації за вилучене майно.

Таким чином, виявлені проблеми свідчать про недостатню імплементацію міжнародних стандартів захисту прав людини, зокрема підходів, сформованих у практиці ЄСПЛ, у національну правозастосовну діяльність. Це зумовлює системні порушення права власності та недотримання принципу справедливого балансу між публічними і приватними інтересами.

У зв'язку з цим постає необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання шляхом внесення відповідних змін до Закону №4765-VI та інших підзаконних нормативних актів щодо виплати компенсації за примусово вилучене майно. Водночас важливим є посилення контролю за обґрунтованістю втручання у права людини, зокрема у право власності, що має забезпечити його відповідність критеріям легітимної мети, необхідності та пропорційності.

Посилання:

1. Берназюк Ян. Суспільні інтереси та їх вплив на здійснення правосуддя в умовах воєнного стану. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/5_%20presentation_bernaziuk_public_interests.pdf.

2. Галунько В. В. Публічний інтерес в адміністративному праві. Форум права 2010. № 4. С.178-181. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2a98cc5f-0810-4848-9c59-36c2aae24fdf/content.

3. Берестова І. Е. Правова категорія «публічний інтерес» з позиції системного підходу. *Правова держава*. 2019. №33. С.19-28. URL:https://pd.onu.edu.ua/article/view/162015/165269.

4.Кубко А. Є. Засоби реалізації публічних інтересів у цивільному праві України: деякі методологічні аспекти. *Часопис Київського університету*. 2010. №3. С. 170-174. URL: hrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///D:/WinUsers/Asus/Desktop/42-Kubko.pdf.

5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.

6. Протокол № 1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: протокол від 20 березня 1952 року. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text.

7. Кривіцька та Кривіцький проти України. Рішення ЄСПЛ від 2 грудня 2010 року. Страсбург. Заява №30856/03. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_774#Text.

8. Джеймс та інші проти Сполученого Королівства. Рішення ЄСПЛ від 21 лютого 1986 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_180#Text

9. Фонд «Батьківська турбота» проти України. Рішення ЄСПЛ від 09.10.2018 року. Страсбург. Заява № 5876/15. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d03

10. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: Закон України від 17 травня 2012 р. № 4765-VI. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text

11. «East/West Alliance Limited» проти України. Рішення ЄСПЛ від 23 січня 2014 року. Страсбург. Заява № 19336/04. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_994#Text

12. Деякі питання здійснення повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2012 року № 988 від 31 жовтня 2012 року. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998-2012-%D0%BF#Text

13. Рішення Господарського суду міста Києва від 17.02.2025. Справа № 925/963/24. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/125945519/.

Статтю було подано	26.03.2026	The article was submitted
Статтю було доопрацьовано	11.05.2026	The article has been revised
Статтю було прийнято	14.05.2026	The article was accepted